

Močivnik, Mitja. *Ples : Plesovi v Devinu = i Ples a Duino = the Ples family in Devin*. Trst : Založništvo tržaškega tiska, 2015. 109 str.

Autor je ovu knjigu napisao želeći znanstvenoj i široj javnosti približiti život jedne vrlo zanimljive slovenske obitelji po imenu Ples iz mjesta Duino na talijansko-slovenskoj granici. Pri tom se služio brojnom obiteljskom dokumentacijom, koju je dopunio izvorima iz muzeja i arhiva u Gorici, Trstu, Ljubljani, Kopru, Zagrebu, Beogradu i Beču. Navedeno djelo sastoji se od tri dijela: uvodni dio, sadržaj i izvori, a pisano je na slovenskom, talijanskom i engleskom jeziku.

Uvodni dio (str. 9–17) podijeljen je na predgovor i uvod. Ovih devet stranica donosi kratak opis onoga što čitatelja očekuje u knjizi, a to je zapravo kronika obitelji Ples od sredine 19. do kraja 20. stoljeća, a osim o samoj obitelji govori i o političkim i socijalnim prilikama u Duinu prije, za vrijeme, između i poslije dva svjetska rata.

Sadržaj (str. 18–101) je podijeljen u niz različitih cjelina.

U poglavlju pod nazivom *Obiteljsko imanje* ukratko je opisano imanje obitelji Ples u kojemu je bio smješten i obiteljski hotel. Tome su priložene dvije razglednice, jedna fotografija iz 1910. i akvarel autora Burhana Hadžialjevića iz 2014. godine (str. 20–23).

Poglavlje pod nazivom *Obitelj Ples* donosi povijest obitelji Ples, od prvoga spomena 1782. do današnjih dana. U nastavku autor opisuje četvero najvažnijih članova obitelji i njihove biografije, a to su Miroslav, Ivan, Leopold i Tatjana Ples. Tu se još nalazi i osam fotografija s članovima obitelji te žig Leopolda Plesa (str. 24–31).

U poglavlju pod nazivom *Društvo Ladija* govori se o književnome i pjevačkom društvu *Ladija* čiji je osnivač bio Miroslav Ples, a kojega je u društvu naslijedio Ivan Ples. Tu su priloženi i odlomci iz članka objavljenoga u časopisu *Edinost* od 22. kolovoza 1910. o velikoj svečanosti povodom obilježavanja deset godina od osnutka

društva s govorom Ivana Plesa. Također su vidljive i tri fotografije vezane uz samo društvo i pozivnica društva iz 1909. godine (str. 32-37).

Poglavlje pod nazivom *Matej Sternen u Duinu* donose kratku priču o Mateju Sternenu, velikome slovenskom slikaru koji je sa suprugom između 1910. i 1911. živio u Duinu, a koji mu je bio velika inspiracija u njegovu impresionističkom stvaralačkom razdoblju. Tu su i dvije slike Duina Mateja Sterlena te još četiri slike renomiranih slovenskih umjetnika, i to tri Duina i jedna na kojoj je Ivan Ples (str. 38-41).

U poglavlju pod nazivom *Razaranja velikoga rata* prikazano je osam fotografija ratnih razaranja Duina i imanja obitelji Ples (str. 42-45).

Poglavlje *Dokumenti* (str. 46-55) ispunjeno je raznim dokumentima, a to su redom:

- četiri pisma gradonačelnika Miroslava Plesa pokrajinskim vlastima;
- dvije karte koje prikazuju općinu Duino uz podatak o popisu stanovništva od 31. prosinca 1910. godine (1.035 stanovnika od kojih je 849 Slovenaca, 128 Talijana i 58 ostalih);
- oružani list Leopolda Plesa;
- poziv Leopoldu Plesu na sastanak gradskoga vijeća od 26. svibnja 1922. godine;
- poziv Miroslavu Plesu na izbore od 16. travnja 1921. godine;
- zahtjev Miroslava Plesa za isplatu ratne štete od 11. listopada 1919. godine;
- štedna knjižica Miroslava Plesa iz Ljubljanske kreditne banke, podružnice Trst (koja je radi političkih pritisaka ugašena 1929. godine);
- štedna knjižica Miroslava Plesa iz Goričke kreditne banke.

U poglavlju pod nazivom *Sibir* (str. 56-73) opisuje se ratni put braće Ivana i Leopolda Plesa, njihovo zarobljavanje i boravak u Sibiru, zatim nakon kraha Austro-Ugarske Monarhije pristupanje Prvom dobrovoljačkomu odredu *Matija Gubec*, gdje su upoznali i poznatoga hrvatskog revolucionara Pavla Gregorića, te naposljetku njihov razdvojeni povratak u rodni kraj. Sve je potkrijepljeno s dvadesetak fotografija, dokumenata, jednom kartom Sibira, odlikovanjima Ivana Plesa od francuskih vlasti za njegove zasluge u evakuaciji savezničkih snaga iz Sibira te je priloženo i pismo Ivana Plesa iz Tomska od 1. srpnja 1919., objavljeno u časopisu *Edinost* (Trst, 1. siječnja 1920.).

Poglavlje pod nazivom *Između ratova* (str. 74-83) donosi devet fotografija obnovljenog hotela Ples te Tatjane, Leopolda i Eme Ples i nekoliko dokumenata među kojima su cjenik hotela, oglas iz novina *Tagespost Graz* i školska svjedodžba Tatjane Ples uz jedan akvarel Duina iz 4. rujna 1937.

U poglavlju pod nazivom *Saveznici u Duinu – Slobodni teritorij Trsta* (str. 84-89) ukratko se opisuje situacija vezana uz Slobodni teritorij Trsta, a najvažniji je

podatak da su u vrtu obitelji Ples svoj vojni logor imali Britanci od svibnja 1945. do listopada 1954., te u kratkim crtama o Radku Močivniku, suprugu Tatjane Ples. Sve je potkrijepljeno sa šest fotografija Radka Močivnika, Tatjane Ples i Leopolda Plesa s britanskim časnicima i vojnicima te po jednom savezničkom propusnicom za Leopolda i dekretom kojim se prezime vraća u originalan naziv iz Plezzo u Ples od 17. svibnja 1948. godine.

Poglavlje pod nazivom *Fotografije iz novijih vremena* (str. 90-95) sadržava isključivo novije fotografije obitelji Ples od 1954. do 2002. godine.

U posljednjem dijelu sadržaja, pod nazivom *United World College of the Adriatic i Tatjana* (str. 96-99) predstavljen je United World College of the Adriatic, čiju ekspanziju je pomogla Tatjana Ples i kojemu je 1994. godine ustupila imanje obitelji Ples. Priloženi su: fotografija natpisa na imanju Ples iz 2001. i pismo Antonina Besse, počasnoga potpredsjednika UWC-a od 25. travnja 1980. godine.

Završni dio knjige pod nazivom *Izvori* (str. 100-110) donosi pregled bibliografije kojom se autor služio među kojima je naveden i fond HR-HDA-1753 Osobni arhivski fond Ivan Očak.

Moguće je zaključiti kako je promatrano djelo svojom kompleksnošću, temeljitošću i bogatstvom u vidu brojnih fotografija, dokumenata, karata i sl. vrhunski primjerak monografije. Upravo stoga, knjigu Mitje Močivnika valja osobito pozdraviti te je ujedno preporučiti budućim istraživačima i zainteresiranoj javnosti kao savršen primjer jasnoga i jezgrovitog prikaza jedne vrlo zanimljive obitelji.

Domagoj Menđušić